

О.В. Ольшанський, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.М. Селютін, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕНЕДЖМЕНТ»

Аналіз стану проблеми підвищення ефективності самостійної роботи студентів, які навчаються за спеціальністю менеджмент на практиці показує, що на сьогодні самостійна робота студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання організована не належним чином, оскільки немає чіткого визначення обсягів та видів навчальних завдань для самостійної роботи, у студентів недостатньо сформовані навички самостійної роботи. Унаслідок цього переважає невисока результативність та відсутність інтересу до завдань для самостійного опрацювання.

Процес самостійної роботи студента залежить, перш за все, від його готовності до цього виду діяльності. Мотиваційний фактор є одним із найважливіших аспектів проблеми самостійної роботи. Навчання протікає більш успішно, якщо у студента сформована позитивна мотивація, пізнавальний інтерес (пізнавальна діяльність), стимул активізації пізнавальної діяльності, потреба в здобутті знань, почуття обов'язку, відповідальність та інші мотиви.

Із метою підвищення ефективності самостійної роботи, що стимулюватиме інтелектуальний розвиток студентів, доцільно застосовувати сучасні педагогічні технології, що поєднують науково обґрунтовані індивідуальні й колективні форми роботи.

Використання таких форм індивідуальної роботи, як самостійна робота студентів із оригінальними джерелами інформації (текстами з фахом, газетними статтями), написання ділових листів, підготовка рефератів, виступи з науковими доповідями на конференції сприяє поглибленню й розширенню знань студентів, активізує пізнавальну діяльність, створює належні умови для самореалізації студента як особистості, що дозволяє йому самому визначити додаткові навчальні цілі, спонукає його до подальшої систематичної роботи в позааудиторний час.

Колективні форми самостійної роботи (дискусії, ділові ігри) розвивають навички мовлення та фахового спілкування, сприяють формуванню власної думки студентів. Процес творчого колективного розв'язання проблем, що стосуються майбутньої професійної діяльності, заохочення ініціативності, існування чітко визначеного

предмета обговорення за умови достатньої обізнаності студентів із лексичним матеріалом сприяє зростанню продуктивної самостійної роботи й забезпечує умови для професійного зростання майбутніх фахівців.

Однією з сучасних форм групової роботи є створення проектів. Суть методу проекту – досягнення дидактичної мети через детальну розробку навчальної проблеми, яка повинна завершитися практичним результатом (проектом).

Інструментом підвищення мотивації та ефективної організації самостійної роботи є самооцінювання. Вміння самому поставити мету власної діяльності, співвіднести її з її своїми потребами і прийняти рішення про її виконання має найвище мотивуюче значення.

Створення викладачем ситуації успіху, яке полягає в цілеспрямованому з боку педагога виборі комплексу зовнішніх умов, що сприяють отриманню студентами задоволення, прояву спектрів позитивних емоцій і відчуттів. Успіх розглядається як мотив до розвитку, самовдосконалення. Для створення ситуації успіху використовуються різноманітні педагогічні засоби, насамперед – позитивність та оптимістичність оцінювання. Це вміння педагога при оцінюванні діяльності студента підкреслити цінність, значущість досягнутого результату, індивідуальних досягнень особи, прагнення відзначити та підкреслити позитивні зміни в розвитку студента. Це потреба педагога підтримати (але ніяк не принизити) людську гідність студента, неприпустимість порівняння досягнень одного студента з досягненнями іншого.

Якщо студент буде сприймати контроль як фактор, що інформує його і викладача про стан засвоєння матеріалу (адже будь-який фактор зовнішнього середовища сприймається людиною або як інформуючий, або як контролюючий), то наявність контролю самостійної роботи сприятиме формуванню внутрішньої мотивації студента, а сама перевірка перетвориться з деструктивного на стимулюючий фактор.

Значну роль у формуванні самостійності й активності відіграє навчання студентів загальним прийомам організації своєї діяльності, що дає змогу полегшити їх самостійну роботу, сконцентрувати увагу на змісті завдань, а не на подоланні неістотних труднощів, що виникають у роботі. До таких прийомів і вмінь належать уміння працювати з книгою, словником, технічними засобами, вміння раціонально планувати свою самоосвітню діяльність, аналізувати завдання, класифікувати, порівнювати, узагальнювати. Велике значення має володіння методикою виконання різних завдань: вміння реферування, переказу тексту, написання доповіді, резюме, ділових листів.